

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ พฤติกรรมของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน นางสาวเตือนใจ ทองเฒอ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ ไวยกุล ประธานกรรมการ
อาจารย์บรรเทา อุทัยทัศน์ กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ม้าลำพอง กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อพฤติกรรมผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยใน 5 ด้าน คือ อนามัยส่วนบุคคล การบริโภคอาหารและโภชนาการ สุขภาพจิตและการพักผ่อน อนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และการช่วยเหลืองานส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย จำนวน 200 คน และครูอนามัยโรงเรียน จำนวน 20 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2541 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. พฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคล คือ รักษาความสะอาดร่างกายและของใช้ และออกกำลังกาย เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมที่ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยได้รับการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีและโรงเรียนมีอุปกรณ์กีฬาและบริเวณที่สนับสนุนการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ ส่วนผลิตภัณฑ์รักษาความสะอาดร่างกายและของใช้ เช่น สบู่ ยาสีฟัน ผงซักฟอก อยู่ในระดับมีแต่ไม่พอ

2. พฤติกรรมการบริโภคอาหารและโภชนาการ คือ กินอาหารถูกหลักโภชนาการครบห้าหมู่และใส่ผงชูรสเป็นประจำ มีการกินอาหารรสจัด อาหารหมักดอง อาหารที่จืดจาง และอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ นาน ๆ ครั้ง และพบว่ามีการดื่มนมและเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดน้อยมาก เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมที่โรงเรียนมีนมแจกนักเรียนไม่ครบทุกชั้น และมีการณรงค์ต่อต้านสิ่งเสพติดในระดับเพียงพอ

3. พฤติกรรมสุขภาพจิตและการพักผ่อน คือ มีอารมณ์ดี มีกิจกรรมคลายเครียด และมีการนอนหลับอย่างเพียงพอ เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมที่โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีมาตรการไม่ใช้ความรุนแรงในการลงโทษนักเรียนและมีกิจกรรมให้นักเรียนเลือกทำตามความสนใจ เช่น เล่นกีฬา อ่านหนังสือ และดูรายการโทรทัศน์

4. พฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย คือ สวมรองเท้า รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ที่พักอาศัย และชุมชน เป็นประจำ อุจจาระและปัสสาวะนอกห้องส้วมนาน ๆ ครั้ง ส่วนการปีนต้นไม้และหน้าต่างห้องเรียนมีน้อยมาก เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมที่โรงเรียนรณรงค์เรื่องความปลอดภัย และการรักษาความสะอาด

5. พฤติกรรมการช่วยเหลืองานส่งเสริมสุขภาพ คือ ดูแลห้องพยาบาลของโรงเรียน รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนและที่พักอาศัย ให้ความรู้เรื่องสุขภาพ อำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและควบคุมเพื่อนนักเรียนเมื่อมีบริการด้านสุขภาพในโรงเรียน ช่วยพ่อแม่ทำอาหาร ดูแลน้องและสมาชิกครอบครัวที่เจ็บป่วย เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมที่โรงเรียนให้บทบาทในการช่วยเหลืองานส่งเสริมสุขภาพ

Independent Study Title	Behaviors of Health Promotion Student Leaders in Schools Attached to the Office of Omkoi District Primary Education, Chiang Mai Province						
Author	Ms. Tuanjai Tongcher						
M.Ed.	Elementary Education						
Examining Committee	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">Asst. Prof. Dr. Wirat Waiyakul</td> <td style="width: 40%;">Chairperson</td> </tr> <tr> <td>Lect. Bantao Utaitas</td> <td>Member</td> </tr> <tr> <td>Asst. Prof. Prasit Malumpong</td> <td>Member</td> </tr> </table>	Asst. Prof. Dr. Wirat Waiyakul	Chairperson	Lect. Bantao Utaitas	Member	Asst. Prof. Prasit Malumpong	Member
Asst. Prof. Dr. Wirat Waiyakul	Chairperson						
Lect. Bantao Utaitas	Member						
Asst. Prof. Prasit Malumpong	Member						

Abstract

This study was aimed to investigate health promotion student leaders' behaviors and school factors affecting those behaviors in five aspects namely; personal health, food consumption and nutrition, mental health and recreation, environmental health and security, and health promotion works. The sample of this study included 200 student leaders and 20 school health teachers affiliated to the Office of Omkoi District Primary Education, Chiang Mai province, in 1998 academic year. The instruments included questionnaire for students and an interview form for teachers. The collected data were analyzed by computing percentages, means, and standard deviations and presented through tables and description. The major findings were as follows:

1. Personal health behavior of student leaders found included cleaning their own bodies and belongings and physical exercises due to school factors providing encouragement for good health behaviors, adequate sport equipment as well as spaces and play grounds. The body cleaning products such as soap, toothpaste and washing detergent were inadequate.

2. Food consumption and nutrition behavior found regularly included eating food according to the five main nutrition categories, and also eating food with flavoring substances, behavior happened once in a while included spicy, pickled and fancy colored and half-cooked food, whereas the rarely found were drinking milk and taking drugs. These related to the factors that schools provided not enough milk for all students and appropriate campaigns against drugs.

3. Mental health and recreation behavior displayed covered good temper, joining relaxation activities, and adequate sound sleep due to the factors related to good school environment, positive measures towards discipline and punishment as well as various activities according to students' interests such as sports and games, reading, and TV programs.

4. Environmental health and security behavior regularly found included wearing shoes, helping clean places, houses and community, the behavior found once in a while were defecation and urination outside the toilet, climbing up the trees and school windows were rarely found. These were related to the factor of school campaigns for safety and cleanliness.

5. Health promotion work behavior of student leaders displayed mostly included helping look after school health rooms, clean school grounds and buildings, providing health knowledge, facilitating health officers providing services for students, helping their parents cook food, take care of younger children and other family members with illness, These were related to the school factors in providing them with health promotion works.